SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 25. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 8, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 8-го ЛЮТОГО 1990 Ч. 25. РІК XCVII

ВІРМЕНИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЗУМИСНОГО СТВОРЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ

Єреван, Вірменія. — Лідери Вірменського визвольного руху виступили перед совєтськими і закордонними кореспондентами з заявою, що міжнаціональна різня зумисне розпалюється лідерами КПСС. Наприклад, інформаційне аґентство ТАСС передало фальшиве повідомлення, що нібито курди терплять жахливі утиски від вірменів. У зв'язку з цим до редакцій різних газет надходить багато листів від курдів з запереченням провокаційної заяви ТАСС, а курдська інтеліґенція звернулася до ґенерального прокурора СССР Сухарєва з вимогою притягнути до відповідальности дезінформаторів за зумисне розпалювання міжнаціональної ворожнечі.

Один з лідерів вірменського визвольного руху Левон Тер-Петросян зазначив, що за два роки не було жодного випадку, щоб війська вчасно прийшли на допомогу населенню. А в Баку, за його словами, війська введено зовсім не для захисту вірменів, які тисячами переховуються в кінотеатрах та військових частинах, і яким совєтські війська не допомагають врятуватися.

В Єревані на засіданні оперативного штабу республіканської Ради ґенерал-майор Сурков виступив 25-го січня з запереченням заяви ТАСС, що вірмени нібито вчинили напади на армійські частини з метою захоплення зброї. Заперечив він також повідомлення ТАСС що нібито визвольний рух Вірменії закликає народ не здавати зброю. Він сказав, що у Вірменії немає жодного кореспондента ТАСС і невідомо звідки походить така неправдива інформація.

Московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Френсис Клайнс повідомив, що і азербайджанці, і вірмени засудили рішення Москви ввести війська у Закавказзя. Вони вважають, що конфлікт можна було ліквідувати внутрішніми силами, але комусь це було невигідно. Під час мирних переговорів вірменів з азербайджанцями у Латвії, хтось знову намагався спровокувати конфлікт і недопустити до замирення. Таким чином переговори було перервано й відновляться вони тільки через місяць.

Помер о. А. Бек

С. Бавнд Брук, Н.Дж. — Консисторія УПЦ в ЗСА з великим сумом повідомляє про упокоєння в Бозі у п'ятницю 2-го лютого, св. п. протопресвітера Андрія Бека, який прослужив в Українській Православній Церкві в ЗСА понад 50 років, як скарбник Консисторії, заступник Голови Ради Митрополії, декан Піттсбурзького деканату продовж 25 років, духовний опікун Ліґи Православної Молоді та табору Всіх Святих.

Похорон відбудеться 8-го лютого в церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозванного, а звідти на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

В Балтиморі померла мґр Т. Хархаліс

Балтимор. — Тут у вівторок, 6-го лютого, померла після короткої і тяжкої недуги на 49-му році життя св. п. Тетяна з Чапельських Хархаліс, маґістер освіти, шкільний адміністратор в заряді американських публічних шкіл в Балтиморі, заступник директора середньої школи ч. 80, членка багатьох українських і американських організацій і товариств. Покійна була членкою 337-го Відділу УН-Союзу.

В смутку залишила мужа інж. Тараса, синів Андрія з дружиною Танею і Петра, батька Богдана, брата Юрія з дружиною, дальшу родину в Америці і Україні.

Панахида буде відправлена в п'ятницю, 9-го лютого в год. 7-ій вечора, в похоронному заведенні Lilly and Zeiler, Easttern and Wolfe Str., а похорони в суботу вранці, 10-го лютого, з того з заведення до української католицької церкви св. Михаїла, відтак на цвинтар тої церкви.

В ЧЕРНІГОВІ НАРІД ВИСТУПИВ ПРОТИ ВЛАДИ

Чернігів (О. Котенко, УЦІС). — У суботу, 6-го січня тут зударились два легкових авта, одним з яких, а саме „Волгою" чорного кольору з так званими „номенклятурними" номерами, керував п'яний водій.

Відразу після зудару водій і пасажири „Волги" намагались втекти, але були затримані громадянами, що стали свідками зудару. Згодом виявилось, що для втечі господарі чорної „Волги" мали всі підстави, адже вони перебували у нетверезому стані та ще й їхали з великою швидкістю, порушуючи правила дорожного руху. Але для втечі з місця подій вищезгадані особи мали ще інші причини: при зударі багажник „Волги" відкрився, і вражені свідки побачили таке, що їм, мабуть, давно і не снилось — копчені ковбаси, язики, балики, „київські" торти та інші вироби совєтської харчової промисловости, яких давно вже нема у совєтських крамницях. Все це лежало в багажнику поряд з пляшками горілки, коняку та валізкою-дипломатом з імпортною сорочкою і документами обласної виборчої комісії. Останній факт допоміг встановити особу головного пасажира „Волги" — завідуючого організаційним відділом чернігівського облвиконкому Валерія Заїки.

Згадавши асортимент виробів у місцевих крамницях, обурені громадяни прямо поблизу місця зудару влаштували стихійний мітинг. А люди все підходили і підходили. Нарешті з'явились представники міліції, які виявили бажання відтранспортувати „Волгу" в невідомому напрямку. У відповідь на це громадяни, як кажуть у народі, попротикали облвиконкомівській машині колеса і почали штовхати її вулицею у центр міста. А народ все прибував. Раптом, на одній з вулиць учасників своєрідної демонстрації зустріли пікети міліції, озброєної ґумовими палицями. Поперек дороги стояли два автобуси. Незабаром виникла конфліктна ситуаціял, в наслідок якої п'ятеро осіб (у тому числі одна жінка) познайомилися з палицями дещо ближче.

Але під тиском натовпу міліція відступила і пропустила людей, які згодом доштовхали „Волгу" до площі Куйбишева, де відбувся стихійний мітинґ. Оратори промовляли до присутніх, взявши на озброєння досвід голови большевицького проводу Ульянова-Леніна; іншими словами, скористались легким автом як танкеткою. Кількість учасників мітингу поступово зростала до близько 3,000 присутніх. Після того, як громадяни наблизились до будинку обкому партії, до обуре-них

(Закінчення на стор. 3)

Влаштовують симпозіюм на тему творчости Л. Костенко

Енн Арбор, Миш. — В Мишиґенському університеті від 22-го січня відбувається двічі на тиждень спеціяльний курс, присвячений Ліні Костенко й літературному відродженню в Україні в 1960-их роках.

У понеділок, 22-го січня, курс розпочався доповіддю проф. Романа Шпорлюка, який подав історичне тло розвитку української культури, зокрема літератури. Він підкреслив розбіжні шляхи розвитку на західніх та східніх українських землях та історичну важливість з'єднання тих земель для культурного розвитку українського народу.

У середу, 24-го січня проф Ася Гумецька дала короткий перегляд літературного процесу в Україні від початків до XX століття, зупинившись зокрема на літературному відродженні 1920-их років. У наступних двох лекціях Віра Андрушків, викладач Вейнського університету в Дітройті, мала говорити про події 1960-их років, після чого, 6-го та 7-го лютого мала виступити Ліна Костенко. Курс закінчиться 12-го лютого підсумками та дискусією учасників курсу, студентів Мишиґенського університету та вільних слухачів.

Частину курсу становить симпозіюм, присвячений творчості Л.Костенко, у якому беруть участь визначні літературознавці з Америки, Канади та навіть з України — Вячеслав Брюховецький, автор книги про Ліну Костенко, яка незабаром вийде друком в Україні.

На симпозіюм запрошується українське громадянство. Вхід безплатний. По закінченні симпозіюму відбудеться спільна вечеря.

Увечорі того ж самого дня, 10-го лютого, відбудеться літературний вечір Л. Костенко. Це вже другий раз славна українська поетеса виступатиме в Мишиґенському університеті з читанням своїх поезій. Після її виступу гостей почастують перекускою, приготованою 50-им Відділом СУА міста Анн Арбор.

Курс і симпозіюм влаштував Відділ слов'янських мов та літератур Мишиґенського університету разом з Центром російських та східньоевропейських студій при Мишиґенському університеті. Кошти, пов'язані з приїздом Л. Костенко та влаштуванням симпозіюму покриває університет при допомозі Фундації Антоновичів, а також пожертв української громади (збирання пожертв продовжується і всіх, зацікавлених допомогти, проситься присилати чеки на адресу університету для Українського Фонду).

ЗУСТРІЧ З Є. СТАНКОВИЧЕМ НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ

Ню Йорк. — Український Інститут Америки повідомляє, що зустріч з композитором Євгеном Становичем, запланована на п'ятницю, 9-го лютого, не відбудеться з причини хвороби гостя з Києва.

Г. МОДРОВ ВИСТУПАЄ ЗА ОБ'ЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ

Західній Берлін. — Голова Державної ради Східньої Німеччини — це справа, яка потребує обговорення.

Виступаючи перед депутатами парляменту, Г. Модров дещо зм'якшив свою катеґоричну вимогу про створення єдиної невтральної Німеччини, наголосивши, що зроблена ним недавно пропозиція означала лише основу для переговорів. Він також підкреслив, що вітає редукцію кількости совєтських військ у Східній Німеччині.

Парлямент вирішив включити до складу уряду Модрова ще вісім представників продемократичних груп завдяки чому опозиція вперше за 40 років історії країни дістала місця у вищому органі державної влади. Народна палата також офіційно затвердила нову дату проведення перших вільних виборів в країні — 18-го березня ц.р. і оголосила поза законом ультраправу республіканську партію Західньої Німеччини.

Вперше комуністи, які дістали 17 місць, опинилися в меншості в урядовому кабінеті, що складається з 34 осіб.

Модров, який ще недавно вимагав створення єдиної Німеччини на підставі невтралітету, поспішив додати, що він мав на увазі лише військовий невтралітет. Крім того, він підкреслив, що його пропозицію про створення єдиної невтральної Німеччини не слід вважати останнім словом в цій складній справі.

„Я робив свої пропозиції про возз'єднання Німеччини для створення передумов неминучого процесу об'єднання двох німецьких держав", — сказав Модров на сесії Народної палати.

Міністер економіки Східньої Німеччини Крістіна Люфт, яка брала участь в переговорах між урядом і опозицією, заявила, що швидке запровадження в обіг західньонімецької марки може полегшити деякі проблеми постачання, розширить можливости подорожування за кордон і змусить підприємства до більш інтенсивної конкуренції. Вона також відзначила, що справа про запровадження західньонімецької марки повинна бути вирішена на загальнонаціональному референдумі.

К. Люфт закликала боннський уряд надати безпроцентну допомогу Східній Німеччині в розмірі 10-15 більйонів марок (5.8-8.8 біл. дол.).

ФІЛЬМ ПРО УАПЦ

Клифтон, Н.Дж. — В неділю, 11-го лютого, о год. 11:30 вранці, тут в залі української православної церкви св. Вознесіння, 635 Брод вул., буде висвітлений фільм „Молебень Української Автокефальної Православної Церкви на площі св. Софії в Києві" в день Різдва Христового. Про докладні інформації слід телефонувати на число: (201) 473-8665 або (201) 778-0152. Дохід призначений на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

М. ҐОРБАЧОВ ПОЧИНАЄ ЗДОБУВАТИ ПІДТРИМКУ ДЛЯ СВОЇХ ПРОПОЗИЦІЙ

Москва. — Генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Міхаіл Ґорбачов, який на пленумі Центрального Комітету КПСС запропонував введення багатопартійної системи і позбавлення привілеїв для Комуністичної партії, починає здобувати підтримку своїх пропозицій, не зважаючи на гострі виступи противників з рядів так званого „твердого ядра" Компартії — Єгора Ліґачова і компанії.

З огляду на велике число зголошених до дискусії, над цією й багатьма іншими пропозиціями, президія пленуму мусіла продовжити на ще один день тривання нарад заповівши, що члени ЦК, включно до ґенерального секретаря, будуть зайняті також в середу, 7-го лютого. У зв'язку з цим керівники бюра президента і Рада Міністрів СССР відклала на один день всякі інші зустрічі і розмови включно із переговорами з державним секретарем ЗСА Джеймсом Бейкером, який почерез Прагу прибув у вівторок ввечорі до Москви, маючи заповіджені на середу зустрічі і розмови з кількома совєтськими керівниками.

Наради членів ЦК КПСС відбуваються за закритими дверима і західні кореспонденти можуть довідуватися про перебіг тільки з офіційних пресконференцій, які відбуваються кожного дня в міністерстві закордонних справ і, очевидно, з повідомлення совєтських засобів масової інформації. На вчорашній вечірній зустрічі (вівторок, 6-го лютого), речник міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій Ґерасімов заявив, що більшість членів ЦК КПСС підтримують пропозиції М. Ґорбачова про багатопартійну систему і закінчення монополії Комуністичної партії, яка, як і кожна інша визнана і зареєстрована політична партія, буде змушена відтепер змагатися за голоси виборців. Прихильники твердої лінії тобто „стара ґвардія" комуністів, передбачають катастрофу дотеперішньої системи, а дехто навіть добачає зраду ідей большевицької революції з 1917 року. Однак розум перемагає емоції, — кажуть поінформовані особи в Москві, бо ситуація на усіх відтинках рівняється катастрофі.

Юстас Пелецкіс, шеф ідеолоґії в Комуністичній партії Литви заяив під час зустрічі з кореспондентами, що він не тільки вірить у перемогу пропозицій М. Ґорбачова, але напевно знає, що поодинокі комісії ЦК КПСС вже почали застановлятися над різними багатопартійними системами, які можна б примінити в СССР. На його думку, ці пленарні наради членів ЦК увійдуть в історію Совєтського Союзу, як подія великої ваги. Він не вірить, щоб більшість членів ЦК підтримали пропозиції Є. Ліґачова, хоч він у другому дні сильно атакував посередньо ґенерального секретаря М. Ґорбачова і його програму перебудови та демократизації суспільства, а також зменшення ударної сили совєтської армії, бажаючи, мабуть, здобути в такий спосіб підтримку для своїх пропозицій зі сторони армії і КҐБ. Твердолобі комуністи вказували також на упадок комуністичних систем й урядів в країнах Східньої Европи через небажання Політбюра і уряду підтримати, навіть збройно, місцевих комуністів, які у розпачі відмовляються тепер взагалі від комунізму.

Маючи велике довір'я до стратеґії і політичного розуму Міхаіла Ґорбачова, чимало членів ЦК КПСС домагалися збільшення прав і повновластей для уряду президента, тим більше, що Компартія втратить своє упривілейоване становище. Запитаний західніми кореспондентами чи позиція М. Ґорбачова загрожена, Ґ. Ґерасімов відповів: „Чи ви думаєте, що ґенеральний секретар скликав би приспішено пленарні наради ЦК, якщо б він був під загрозою?" Очевидно, цим він заперечив поголоски про „загрозу" М. Ґорбачова і силу опозиції.

ОЧЕВИДЦІ РОЗПОВІДАЮТЬ ПРО ДІЇ АРМІЇ В АЗЕРБАЙДЖАНІ

Баку. — Надзвичайний стан оголошено тут з суботи 20-го січня, тобто від 11:00 вечора до 6-ої ранку не можна виходити з дому. Вулицями їздять танки, чути постріли, на бруківці валяються вбиті.

Як уже повідомлялося в „Свободі" з 6-го лютого, до столиці Азербайджану в ніч на 20-го січня одночасно на всіх дорогах, які ведуть у місто, вступили совєтські війська і наслідком їхнього вступу, за попередніми даними, було 300 осіб убитих і 700 поранених.

Доцент катедри травматолоґії й ортопедії лікарні швидкої допомоги в Баку Узеїр Мамедов розповів московському кореспондентові про те, що бачив на власні очі. „26-го січня група молоді стояла в подвір'ї лікарні. Трохи збоку стояли 8-10 совєтських вояків і офіцер. Один з бакинців підійшов до офіцера й сказав: 'Хіба ж так можна — в мирний час стріляти у беззбройних людей?' Офіцер мовчки витяг пістолет і вистрілив юнакові в голову".

Лікар-терапевт тієї ж лікарні Шокрад Бердієв розповів: „В годині 5-ій по полудні хлопчик років семи підійшов до танку подивитися. Поруч було п'ять чи шість вояків. Один з них вистрілив з автомата дитині в живіт".

Житель Баку Лятіф Маджіт-огли Ейналов: „В ніч з 19-го на 20-го січня я був на сьомому поверсі і бачив з вікна як близько півночі хлопчик років 10-12 кинув камінь і був прошитий автоматною чергою; він упав, потім встав знову з каміньцем, крикнув 'Сволоч, чому стріляєш' і знову автоматна черга. На 11-му поверсі поранено жінку-росіянку, а в будинку напроти вбито дві особи".

Лікар швидкої допомоги М. Сафаров повідомив, що вояки стріляли розривними кулями й також кулями зі зміщеним центром. Тільки в його відділенні таких поранених було 20 осіб.

Лейла Юнусова повідомила, що вночі 25-го січня совєтські війська підійшли до Ленкорані. Активісти Народного фронту закликали населення не чинити опору, щоб уникнути кровопролиття. Водночас вони звернулися до командирів військ, щоб вони не вступали до Ленкорані. Жителі міста здали вогнепальну зброю. Переговори продовжувалися від 6-ої години вечора 26-го січня до 3-ої години ранку 27-го січня. За наказом міністра оборони Язова переговори було припинено і війська вступили в місто. Група охорони з Ленкорані сховалася в лісі, але 27-го січня о 4-ій годині пополудні їх віднайшли і розстріляли з гелікоптера.

Міністер оборони СССР генерал Дмитрій Язов заявив журналістам, що війська до Азербайджану були введені для того, щоб не дозволити місцевому Народному фронтові захопити владу, і будуть там доти, доки командування вважатиме за потрібне.

Як відомо, М. Ґорбачов, а вслід за ним Ґеннадій Ґерасімов та Едуард Шеварднадзе заявляли, ніби війська введено з єдиною метою: припинити різню на місцевому рівні. Очевидно, тепер генералові Язову доведеться відповідати за таку відвертість. Адже завдяки його заяві стало відомо, що війська введено саме заради збереження імперії.

Чемпіон світу у шахах Ґарі Каспаров розповів кореспондентові „Московских Новостей", що довідався про назріваючі погроми ще на початку січня в Москві, тому 6-го січня вилетів до Баку, де залишилася його рідня. Каспаров сказав, що національна гістерія нагніталася штучно протягом цілого року. На додаток в Баку скупчилося 160,000 втікачів з Вірменії, яким не дозволили побудувати тимчасове житло. А коли на Заході знайшлися підприєм

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

У ШВАЙЦАРІЇ, В МІСЦЕВОСТІ Давос, з'їхалися провідники п'ятьох східньоевропейських країн, щоби на надзвичайному публічному форумі обговорити чи радше продискутувати будучність Европи. Одначе зустріч була сильно затьмарена зростаючим занепокоєнням з уваги на можливість об'єднання двох Німеччин. Дискусію влаштував Світовий економічний форум, щорічний збір політичних і комерційних провідників. Фактом є, що на цьому зборі заторкнули події та зміни у Східній Европі, проблеми національних меншостей, відтягнення совєтських військ і навіть свого рода спекулятивні припущення на тему того чи совєтський президент Міхаїл Ґорбачов вдержиться при владі. Все ж таки можливість об'єднання двох Німеччин викликали довго стримуваний страх, що це може припинити розпочатий процес змін в Европі. Між точками про можливості такого припущення як злука двох Німеччин підкреслювано факт, що про це повинна рішати ціла Европа, бо це драстично змінить баланс сили в Европі. Участь в дискусії брали: президент Польщі Войцєх Ярузельський, прем'єр-міністер Східньої Німеччини Ганс Модров, прем'єр-міністер Чехо-Словаччини Марян Кальфа, прем'єр-міністер Болгарії Андрей Луканов і заступник прем'єр-міністра Мадярщини Петер Медгесси.

ЛЄХ ВАЛЕНСА ЗАЯВИВ у неділю, 4-го лютого, що він правдоподібно в квітні уступить з посту провідника „Солідарности" профспілки, яку він заснував, працюючи електриком в корабельно-будівничому заводі та яку кінець-кінцем увів в коридори державного правління. 46-літній Л. Валенса стоїть на чолі першої незалежної профспілки в Східній Европі, яку засновано 1980 року в Ґданську. Деякі з його близьких співробітників підозрівають, що він підготовляється кандидувати на пост президента Польщі на місце ген. Войцєха Ярузельського, якщо конституція буде справлена, щоби в цьому році перевести президентські вибори. Л. Валенса сказав також, що коли б „Солідарності" загрожувало перебарання радикальними молодиками тоді він дальше залишиться на цьому пості.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ нового панамського уряду ставлять сильний опір намаганням ЗСА, змінити банкові закони Панами, які з перспективи історії зробили Панаму прибіжищем великих нелеґальних прибутків з продажу наркотиків ще перед тим як від влади усунено ген. Мануеля Антонія Норієґу. Панамці одначе настоюють на тому, що теперішній новий уряд і закони є достатніми, щоби не допустити до подібного надужиття. Натомість американські законодавчі власті побоюються, що жадоба закордонних інвестицій може довести до ще більшого надужиття фінансовими інституціями Панами у приховуванні незаконних заробітків з продажу наркотиків.

У ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ Консервативна партія правих екстремістів розлючена тим, що президент Ф.В. де Клерк злеґалізував Африканський національний конґрес і приобіцяв звільнити з ув'язнення Нелсона Манделу, заявила, що буде змагатися всіма засобами, щоби усунути президента де Клерка з уряду. Боротьба включатиме протести в парляменті проти його пропозицій, згуртування невдоволених прибічників Національної партії, протестаційні походи та, як останній засіб, страйки білих робітників. Речник Консервативної партії в парляменті Куз ван дер Мерв сказав, що „африканери на нашу думку такого не будуть терпіти", маючи на увазі програму реформ, запропоновану президентом де Клерком. Деякі консервативні законодавці твердять, що настрої серед їхніх білих виборців є дуже „бридкими" з „можливостями насильства". Вони також попереджують, що звільнення Н. Мандели та обіцянка допутити до правління країною в мінімальних межах чорних африканців може довести до терористичних відплат розгніваними білими африканерами.

В АМЕРИЦІ

КОНҐРЕСМЕН-РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ Роберт Дорнан, один із найстійкіших антикомуністів у Вашінґтоні почав свою виборчу кампанію, в якій його потенціяльним опонентом буде ветеран В'єтнамської війни ліберальний демократ Рон Кович. Автобіографічна книжка Р.Ковича стала основою для фільму „Народжений 4-го липня". У своєму листі до 20,000 виборцві конгресмен Р. Дорнан назвав Ковича „ультралібералом та фаворитом ліваків із Голливуду". У відповідь на це Кович подякував конгресменові за рекляму його фільму. Якщо Кович виставить свою кандидатуру на місце в Палаті Репрезентантів, яке займає Дорнан, то їх сутичка, як вважають політики, буде центрі уваги всієї країни.

ЖУРНАЛ „Ю ЕС НЮЗ ЕНД ВОРД РІПОРТ" опублікував характеристику можливих супреників президента Дж. Буша у виборах у 1992 році, яку подав у листі до своїх друзів колишній президент Ричард Ніксон. Демократ із Джорджії сенатор Сем Нанн "дуже нагадує державного діяча", тобто віддалений від образу звичайної людини, якому виборці надають перевагу. Сенатор Билл Бредлі, демократ із Ню Джерзі, не вміє „бути агресивним", що, на думку Ніксона, заважає у боротьбі на становище президента. Лідер демократів у Палаті Репрезентантів конгресмен із Міссурі Ричард Ґепгард „хоче бути агресивним, але не знає як". Губернатор стейту Ню Йорк Маріо Квомо міг би стати „дуже ефективним лідером", але не бажає вступити в гру. У своєму листі до друзів Р. Ніксон також подав загальну характеристику демократів у Конгресі: „За останніх 50 років у них ще не було таких слабих лідерів, як сьогодні". Це є однією з причин, на думку Ніксона, чому Джордж Буш користується такою великою популярністю в країні.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Роналд Реґен відмовився представити до суду свої щоденники для розгляду справи віцеадмірала у відставці Джана Пойндекстера. Адвокати Р. Реґена звернулися до федерального судді Гаролда Ґріна з просьбою змінити постанову відносно щоденників колишнього президента, яку він прийняв минулого тижня. „Ці матеріяли є приватними рефлексіями колишнього президента, приготовані для його власних роздумів", — сказав адвокат Р. Реґена Тіодор Олсон. Але суддя Г. Ґрін, ускладнюючи леґальну позицію Р. Реґена, призначив колишньому президентові представити його свідчення записані на відеострічці у справі Дж. Пойндекстера. Однак, це розпорядження судді викликало цілий ряд інших тверджень про привілеї Р. Реґена, хоча його адвокатти ще не дали жодних коментарів відносно відповіді на новий наказ. Він правдоподібно покористується правом „екзекутивного привілею".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашингтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вашінґтон „обережно" оцінює події в Москві

Адміністрація президента Джорджа Буша не спішиться з оцінкою подій в Советському Союзі і не займає становища до пропозиції генерального секретаря ЦК КПСС і президента СССР Міхаїла Ґорбачова про позбавлення спеціяльних привілеїв для Комуністичної партії, проголошення багатопартійної системи в СССР і плянованих перемін на найвищому щаблі.

Існує, на думку політичних спостерігачів й аналітиків, дві причини „вашінґтонської мовчанки": перша це традиційний русофільський курс у відношенні до комуно-московської імперії і тенденція вдержати її принайменше в теперішніх кордонах наступних 50, або й більше літ, як каже колишній державний секретар Генрі Кіссінджер, а друга, це побоювання, що в Кремлі можуть перемогти прихильники консервативного крила, які роблять спроби повернути колесо історії дещо взад і змінити своє відношення до західних країн, в тому числі, а може навіть в першу чергу, до З'єднаних Стейтів Америки.

Адміністрація Дж. Буша, як відомо, запропонувала і хотіла б реалізувати значні редукції військ в Европі, а може навіть і в Кореї, не кажучи вже про спробу знизити оборонний бюджет і перекинути заощаджені суми на фінансування інших програм.

В загальному речники Адміністрації підтримують політику перебудови і демократизації суспільства М. Ґорбачова і тому позитивно висловились про вдалу багатотисячну демонстрацію в Москві, яка відбулася там в неділю, 4-го лютого. Державний департамент ЗСА у принципі підтримує ідею плюралістичної багатопартійної системи, вільні вибори у всіх країнах, включно із Советським Союзом. Очевидно, серед численних заяв високих представників департаменту немає навіть згадки про поневолені Москвою народи. Промовчується навіть проблеми балтійців, не кажучи вже нічого про інших, бо, мовляв американська політика „не передбачає дальших змін на Сході, політичного чи мілітарного характеру", — заявляють речники офіційного Вашінґтону. Марґарет Д. Татвайлер, речник Державного департаменту, заявила, що демонстрація у Москві доказує, що там все ж таки існує обмежена свобода, коли 200,000 москвичів мали відвагу вийти на вулиці і продемонструвати свою підтримку для багатопартійної системи. У понеділок, 5-го лютого, пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер і цю заяву намагався применшити, кажучи, що „трудно ще сьогодні сказати, яку ціль мали демонстранти".

Існує ще одна причина вашінґтонської розгублености. Державний секретар Джеймс Бейкер поїхав через Прагу до Москви на переговори і Уряд Дж. Буша не хотів би сказати чогось такого, що могло б пошкодити переговорам.

Виглядає, кажуть політичні спостерігачі, що Москва заздалегідь подбала про атмосферу невтральности і невтручання до внутрішніх справ СССР не тільки Америки, але також багатьох інших, зокрема европейських, держав, які зовсім, або дуже мало говорять про проблеми поневолених народів. Не треба, отже, дивуватися, що М. Ґорбачов, непересічний політичний стратеґ, побачивши банкрутство комуністичної системи, намагається побудувати „велику Росію" на федеративних основах, з поширенням автономних прав для республік. Чи це йому вдасться покаже найближче майбутнє.

СОТНІ ТИСЯЧ АМЕРИКАНСЬКИХ дітей щороку опиняється на вулиці з різних причин: деякі втікають самі, інших виганяють батьки-алкоголіки, наркомани. За попередніми вислідами спроби федеральної влади зробити підрахунок дітей, які щороку доповнюють армію бездомних та спричиняють ріст фінансових проблем країни, число їх досягає 500,000. Вивчення цієї проблеми проводиться за розпорядженням Конгресу. В середу, 7-го жовтня, в Сенаті буде розглягатися проблема бездомних дітей та передбачається обговорення законопроєкту, спрямованого на зменшення цієї проблеми та покращання координуючих послуг. Соціяльні працівники, порадники, психологи, які працюють з бездомними дітьми, вказують на те, що ця проблема відображає зростання безладдя в американській сім'ї. 60 відсотків бездомних дітей у віці до 18 років стверджує психічне або фізичне знущання зі сторони батьків чи інших членів сім'ї.

М. Мельник

ВИБОРИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УССР

Останніми часами роля парляменту у СССР змінилась в основний спосіб. Перед Ґорбачовим, Верховні Ради були форумами, завданням яких було вислухувати звіти першого секретаря ЦК КП та членів уряду, їх підтримувати й хвалити у дискусії і одноголосно затверджувати і звіти і нові закони. Під сучасну пору і проблеми і закони на сесіях Верховних Рад дійсно дискутуються, звіти урядів є піддані не раз гострій критиці і маємо випадки, де Верховні Ради деяких республік приймають закони й постанови, які йдуть у розріз і з партійною лінією КП СССР і з конституцією чи законами імперії.

Іншими словами, в минулому Верховній Ради були стовідсотковим пропаґандивним знаряддям КП СССР. Це було можливим тому, що на практиці тільки КП висувала кандидатів на депутатів Верховної Ради. На кожну виборчу округу був у дійсності тільки один кандидат і за ним голосувало принаймні 90, а нормально біля 99 відсотків виборців. Під тим оглядом, завдяки гласності, недавні зміни законів про вибори народних депутатів, як теж і виборча практика, створила цілком інші можливості.

В Україні вибори народних депутатів до Верховної Ради УССР як теж і до Рад народних депутатів областей, районів, міст і сіл назначені на 4-те березня. Постає питання: чи можливо, що персональний склад Верховної Ради зміниться до цієї міри, що вона зможе робити те, що тепер уже робить, наприклад, Верховна Рада Литви? Це дійсно цікаве питання.

Звичайно, під сучасну пору нас найбільше цікавить проблема українізації як одного із основних засобів у боротьбі українського народу за незалежність. Тут варто взяти під увагу, що Верховна Рада призначує голову Ради Міністрів і затверджує склад уряду. Коли б тверді українці здобули більшість у новій Верховній Раді, тоді кліка Щербицького-Івашка не мала б змоги створити уряд, який продовжував би спиняти хід українізації; тоді українізація поступала б незвичайно скорим темпом. Коли б за два-три роки знання української мови стало передумовою для того, щоб дістати працю чи поступити у вищу школу чи університет, тоді нагло не стало б українських батьків, що висилали б своїх дітей до російських шкіл; тоді Товариство української мови ім. Т. Шевченка стало б непотрібним; тоді теж ціла маса зрусифікованих „енків" пригадала б собі їхнє українське походження, а наші гнучкошиєнки відкрили б знову красу української мови і заговорили б по-українськи.

Отже чи можливо, що коаліція росіян та їхніх українських попутників у новій Верховній Раді стане меншістю? Такої можливости виключати не можна.

Деякі люди пропонують, щоб ті вибори бойкотувати. Однією з причин мало б бути те, що теперішня адміністрація обсадила багато виборчих комісій своїми людьми та що того роду виборчі комісії повідкидали нелюбих їм кандидатів у народні депутати. Це без сумніву було можливе і такі речі траплялись. Вправді, формально є досить велика свобода у висуванні кандидатів до окружних виборчих комісій, але остаточний вибір членів комісії роблять обласні Ради народних депутатів, які у переважній мірі все ще є льояльні теперішній адміністрації. Все таки під сучасну пору відкинути кандидата у депутати уже не так легко. На основі нового закону, „Відмова в реєстрації (кандидата виборчою комісією) може бути оскаржена в триденний строк у Центральну виборчу комісію". Кромі цього сьогодні є можливість протестувати і усно і фізично. В загальному можна сказати, що цього роду протести не залишаються без успіхів. Це є факт, тому що вісті з різних джерел з краю вказують на те, що твердим українцям вдалось зареєструвати значну кількість кандидатів.

Отже і українці і всі ті члени інших національностей, що підтримують змагання українців за незалежність, повинні голосувати. Висліди будуть корисні навіть коли вони не здобудуть більшости.

Як я уже в минулому не раз звертав на те увагу, нам варто пам'ятати, що проблема ця, це не є ідеологічна чи політична боротьба між українцями за владу в Україні. Цього роду боротьби напевно буде досить, коли Україна стане незалежною державою. В обстановах, де Україна є звичайною колонією Росії, українцям треба творити коаліцію не на основі боротьби за владу в Україні, а на плятформі боротьби за незалежність. Березневі вибори є тільки одним важним кроком у цій боротьбі. Ідеологічні різниці не повинні бути тут ніякою перешкодою, тому що — зазначім ще раз — ми тут не маємо до діла з політичною боротьбою за більшість у парляменті незалежної України. Це є боротьба за депутатів, які — так як у Литві так деінде — на форумі Верховної Ради в гострий спосіб підіймали б не тільки проблеми українізації, але й домагання українського народу за самостійність. Це було б дійсно непогано, коли б Верховна Рада УССР, покликаючись на 72-гу статтю конституції СССР („За кожною союзною республікою зберігається право вільного виходу з СССР",), проголосувала вихід з СССР. І коли б навіть у найближчому часі з цього нічого не вийшло, тоді все таки Верховна Рада піддала б українському народові на цілий голос ідею не політичної автономії, не федерації і не конфедерації, а незалежности.

Коаліції груп, що ідеологічно стоять на протилежних полюсах, не тільки були успішні в минулому, але й тепер стали основою боротьби за незалежність серед балтійських та інших поневолених націй, де офіційні комуністичні партії, підтримані антикомуністичними організаціями, не тільки беруть участь, але й стоять на чолі змагань своїх націй за незалежність. Ледве чи будь-коли цього роду єдність була важливішою, чим сьогодні.

Володимир Яців

НОВІ СВІТОВІ НАСТРОЇ СТРАШАТЬ МОСКВУ

II.

Згідно советських джерел існують побоювання, які відносяться до будучности Советського Союзу. Вони інстиктовно відчувають, що відхід балтійських республік заохотить інші республіки до сецесії. Советські дипломати кажуть, що Ґорбачов та його перебудова не втримається, коли ситуація на господарському і суспільно-політичному відтинках не зміниться. Вони вважають, що Захід не повинен підбадьорювати балтійські республіки до сецесії, та що ці внутрішні проблеми Советського Союзу, будуть полагоджені власними методами і у відповідному часі.

Ці методи знані в цілому світі, і тому Ґорбачов і його дорадники, а спеціяльно ортодоксальні члени Політбюра, повинні застановитися над тими справами, і мати на увазі ці всі події, що мали місце в Румунії, наслідком яких було загальне наталрування світом різні в Тимішуарі. Також влада повинна застановитись над тим, чи доцільно застосувати такі методи в теперішньому часі республіках ССР, які домагаються своїх політичних прав, включно до відокремлення.

Відповідь на рух спротиву виглядає, що він символізує нові загальні настрої, які підтримують свободу проти всякої тиранії. Нові освободжені східньоевропейські народи, члени Варшавського Пакту, дальше залишаються близькими приятелями. Вони взяли провід в протестах проти нарушення прав людини в Румунії, показуючи всі ці сцени революційного характеру на світових екранах телевізорів. Знову советські інформаційні засоби наслідують своїх колеґ Заходу, інформуючи громадян Советського Союзу, про ці події, які мали місце в окремих країнах Східньої Европи, а зокрема в Румунії.

Голос натаврування диктатури, був таких сильний, що два приятелі диктатора Іран, і Китай, були змушені визнати противників диктатора. Також державно контрольована преса в деяких арабських країнах підкреслює, що упадок диктатора комуністичної системи московсько-сталінського зразка, дає осторогу всякій тиранії у світі і усім тоталітарним режимам. Як щоб диктатор Чаушеску вийшов переможцем в цій народній революції, то це було б загальне невільництво, погоджуване Сходом і Заходом.

Зрозуміло, що такі історичні факти, які мали місце в Румунії насувають багато думок, зокрема цих, що стосуються внутрішньої і зовнішньої політики Ґорбачова, і його дорадників. Треба підкреслити, що одним з більших клопотів Ґорбачова є це що він із своїми полтітичними напрямами, на відтинках зовнішньої і внутрішньої політики — відповідальний за ці нові ґльобальні зрушення. Він, як голова держави, у своєму виступі в Організації Об'єднаних Націй, підреслив нову ролю Советського Союзу в світі, і проголосив „доктрину", що вжиття сили не може бути довше інструментом зовнішньої політики. Це був початок советських декляpацій, якими поступово вони відходили від так званої Брежнєвської доктрини, на підставі якої Советський Союз мав право інтервенції в соціялістичних країнах, якщоб Компартія відчувала, що соціялізм у цих країнах — в небезпеці.

Правда, що Ґорбачов не висловив своєї думки щодо проблем, які могли б виринути в союзних республіках, у випадку відокремлення від СССР і створення незалежних демократичних республік. Однак його потягнення на внутрішньо-політичному відтинку вказують на це, що його деклярації не стосуються внутрішніх проблем імперії, і сила є далі інстументом внутрішньої політики, доказом чого можуть послужити факти на Кавказі.

Можливо, що нові напрямні советські політики були спрямовані на це, щоб залишити імперіялістичні зазіхання у Східній Европі, у зв'язку із внутрішніми проблемами Советського Союзу на відтинках господарському і суспільно-політичному. Однак не треба забувати, що Ґорбачов буде мати багато прихильників у своїй країні, коли йому пощастить зліквідувати сецесіоністів в Балтійських, Молдавських, Кавказьких і ін-

(Закінчення на стор. 4)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Дім найближчого майбутнього

Пишучи про такий дім, маємо на увазі дім-осібняк розташований на передмісті, що у XX сторіччі став мрією майже кожної американської родини. Такий дім мав, звичайно, три-чотири спальні, окрему їдальню, вітальню, розвагову кімнату, модерну кухню, 2 і пів купальні кімнати, центральне огрівання та охолодження та обов'язково одна четверта до півакрової площі.

Якщо йдеться про архітектурні моделі тих домів, то найбільшою популярністю втішаються три роди домів: дім на кількох рівнях — „split level" всі кімнати на одному рівні — „ranch" та дім колоніяльного стилю.

Хоч багаті покупці шукають ще за різними додатками, у виді: купального басейну, алярмової системи, ватраном на патіо, із часто-густо заінстальованою на ньому газовою кабицею — „barbecue".

Звичайно мрія придбання власного підміського дому стала здебільшого дійсністю для американських родин середньої верстви, але щораз більший пошир підміських поселень, доказує, що таких щасливих родин було відносно дуже багато. І саме їм, слід завдячувати буревійний розвиток передміської житлової культури, в другій половині XIX сторіччя, з власними школами, Божими храмами та торговельними й розваговими осередками.

Але із збільшенням населення у ЗСА, майже чотирикратно, виринула проблема нестачі землі під будову, в загальному, а на передмістях великих міст, зокрема. У висліді, це призвело до шаленого зросту цін за будівельні площі.

Ще 40 років тому, земля під будову середнього дому-осібняка дорівнювалася 10-ом відсоткам ціни дому. Сьогодні на переломі XX-го сторіччя, ця сама земля дорівнюється вже 25 відсоткам, а в таких районах, як Каліфорнія та північно-східні смуги ЗСА, вона доходить до 50 відсотків вартости дому й більше.

Зріст ціни землі під будову, призвело до зменшення будівельних площ. Коли бо, ще недавно, будівельні підприємці вміщали на одному акрі чотири доми-осібняки, сьогодні, вони втискають на цій самій поверхні 12 домів. Звичайно, на таких малесеньких будівельних площах майбутні власники домів, не можуть навіть мріяти про вирощування смарагдових травників; крім цього мала площа зменшує престиж та особисту свободу власників дому.

Цю проблему розв'язали більш, ніж задовільно, архітекти відмінним розплянуванням нутра дому та його пов'язання в одну органічну цілість з вузькими окрайками будівельної площі. Одним з передових архітектів в тому напрямі виявився Джек Бладґуд, проєкт дому майбутности якого опублікував нещодавно американський журнал „Нюз Вік", у своєму спеціяльному виданні п.з. „Родина XXI сторіччя", зима/весна 1990 року.

На його думку, ми сьогодні є свідками конфронтації двох відмінних стилів життя американської родини. Один, що дотривав досьогодні, а який можна б назвати ізоляціонізмом. Він до речі, якщо йдеться про житлове будівництво, віддзеркалює традиційну ієрархію кімнат-кліток, яка відокремлює родину барикадами внутрішніх стін. Її відлунням слід вважати нашу вітальню, їдальню та наші спальні.

Але крім внутрішніх барикад, створених традицією доцьогочасного архітектурного плянування, самі власники домів відгороджуються від своїх найближчих сусідів барикадами тинів і живоплотів.

Другий стиль життя американської родини стає дійсністю на світанку XXI сторіччя, який замість ізоляції родини, унапрямлює її до сукупности. Маючи те на увазі. Джек Бладґут запроєктував свій дім найближчого майбутнього. Цей дім має два поверхи долішній та горішній. Долішній рівень має вигляд подвійної літери „Т", а за її хребетний стрижень править родинна кімната, яку він назвав „us room".

Вона сповняє ролю їдальні вітальні, розвагової та робочої кімнат, а крім цього вона вміщає ватран, телевізію, із звуково-візуальною системою, і комп'ютор та межує з приватним родинним городом, до якого провадить безпосередній вхід.

По лівій стороні, рахуючи від подвір'я, запроєктований просторий гараж, кухня, приміщення для машин до прання, сушення й прасування та місце на сміття призначене на перетворення („recycling"). Вікна кухні виходять на яринний город. Напроти кухні міститься кімната для загальної діяльности, яка межує з патіо (вже на вільному повітрі) місцем для дитячих ігор та купальним басейном.

Фронтова площа має напівкруглу форму. По правій стороні дому (в його долішній частині) розташована головна спальня „master bedroom", а довкола неї приміщення для фізичних вправ та вхід до басейну, що має назву „SPA" (генетичний термін якої виводиться від купелевої місцевости в Бельгії). „SPA" пов'язане з центральною родинною кімнатою, за якою находиться ще одна велика приватна кімната, що носить назву кімнати для різнорідних потреб. Ця кімната, може

(Закінчення на стор. 4)

Андрій Качор

СОБОР СВ. ЮРА У ЛЬВОВІ

I.

Ми досить часто читаємо в нашій пресі про Собор св. Софії в Києві, зокрема, коли відзначаємо роковини незалежности і соборности України 22-го січня 1918 і 1919 років, а дуже рідко згадуємо Собор св. Юра у Львові, який відограв у житті українського народу на західньоукраїнських землях дуже важливу ролю.

Саме тепер, з приводу леґалізації Української Католицької Церкви в Західній Україні, варто пригадати собі, хоч у скороченій формі, історію храму св. Юра у Львові, який мав би стати на чолі цього великого історичного руху, що відбувається на наших очах і очах цілого світу.

Як знаємо, у 1945 році, в часі другої большевицької окупації українських земель, большевицька влада арештувала і вивезла на заслання, в Сибір, Митрополита Йосифа Сліпого, всіх українських католицьких владик і понад 800 священиків, а після цього зааранжувала незаконний т.зв. Собор Греко-Католицької Церкви в днях 8-10 березня 1946 року, в архикатедральному храмі св. Юра у Львові. І цей „Собор", під диктатом Москви, „зліквідував" постанови Берестейського Собору з 1596 року та передав усі українські католицькі парафії, в тому і храм св. Юра у Львові, під юрисдикцію Російської Православної Церкви, що її очолював московський патріярх Алексєй.

І тепер, коли Українська Католицька Церква в Західній Україні вийшла з підпілля і стала леґальною Церквою, визнаною урядом, і коли окремі парафії масово реєструються як українські греко-католицькі парафії, з Преображенською церквою у Львові в проводі, виринає проблема негайної передачі катедрального храму св. Юра в посідання леґально-правного власника, яким є українська католицька галицька митрополія, що її тепер очолює Архиєпископ Володимир Стернюк, або точніше кажучи, Верховний Архиєпископ, Кардинал, Мирослав Любачівський.

Не спиняючись довше над цією дуже цікавою і дуже актуальною проблемою — це є дуже актуальна тема на окрему статтю для фахівців церковних справ — я хочу тільки коротко пригадати історію святоюрського храму (я був у роках 1941-44 членом цієї парафії), який був символом непереможности Української Католицької Церкви та її духової сили в Західній Україні.

• • •

Хто був будь-коли у нашому дорогому Львові, той мусів завважити на південно-західньому узгір'ї міста чудову монументальну архітектурну споруду, найкращий мистецький твір у стилі рококо в цілій східній Европі, Собор св. Юра, катедральний храм усіх галицьких єпископів і митрополитів.

Уже за княжих часів, як подає наш історик міста Львова, Микола Голубець, на цьому місці стояв колись великий монастир з дерев'яною церквою св. Юра, що її мав збудувати князь Лев, син короля Данила, в 1280 році. Відтак, як знаємо з історії, у 1340 році, польський король Казимир напав на Галицьке князівство і жертвою того нападу став також монастир і церква св. Юра. Обидві ці споруди знищено, а все майно, чи як згадує літописець, „скарби і золоті хрести з частицями дерева Хреста святого забрав", як свою воєнну здобич.

По відвороті Казимира, на святоюрську гору прийшла нова чернеча братія і вже в 1341 році, під проводом ігумена Евтимія, взялася за відбудову монастиря. На пам'ятку новозбудованого монастиря, цього ж року, вилито дзвін, який залишився на святоюрській дзвіниці досьогодні. Він є найстаршим дзвоном в Україні.

Опісля, десь около 1363 року, як твердить цей сам історик, на місці зруйнованої дерев'яної церкви, почали будову нової мурованої триабсидної церкви, у візантійському стилі, за пляном шлеського архітекта Дорінґа. Цю церкву будували досить довго, бо закінчили її щойно в 1437 році, за ігумена Лаврентія.

Зчасом цей храм постарівся і треба було його відновити, або будувати новий. Цією справою занявся львівський єпископ (1715), а відтак київський митрополит Атанасій Шептицький (1729-1746). Він був дуже добрим організатором і адміністратором. У своїй розлогій київській митрополії перевів цілу низку організаційних змін і під кінець свого життя задумав побудувати новий монументальний собор св. Юра у Львові. З його доручення у роках 1744-45 розібрано стару церкву і приступлено до будови нового, сучасного храму, з сучасними святоюрськими будинками, за пляном і доглядом, до 1759 року, арітекта Б. Меретіна, як подає ЕУ. На ту ціль він зібрав 116,000 золотих (як подає о. Іриней Назарко у своїй праці „Київські і Галицькі Митрополити), але передчасна смерть не дозволила йому закінчили це задумане і розпочате ним діло. Щойно його наслідник, на львівському престолі, Лев Шептицький (1749-1779) це діло довершив і збудував сьогоднішню катедру і собор св. Юра у Львові.

В. Січинський, у своїй науковій розвідці п.з. „Архітектура і мистецтво Львова" (диви „Наш Львів" стор. 68-9) каже: „Своїм мальовничим і мистецькими вартостями католицька церква св. Юра залишає за собою всі інші сучасні їй споруди. Проєктантом і будівничим св. Юра був (1744-1759) львівський архітект Бернард Меретен (Меретіні), що будував також ратуш у Бучачі і можливо дім „Просвіти" у Львові (тоді він ще був власністю князів Любомирських — прим. А.К.). Цінною пам'яткою є також Митрополича палата збудована в рр. 1761-62 архитектом Ц. Фісінґером, який і закінчив будову храму св. Юра в рр. 1759-1764".

А тепер йдемо до самого храму. Хто з нас, львів'ян, не пригадує собі, входячи з площі св. Юра цієї чудової входової брами, бароккового стилю, з придавленою аркою і статуями святих, а входячи на церковне подвір'я, по лівій стороні, маємо цілий великий корпус капітульних церковних будинків. Напроти входової брами маємо другу, таку ж чудову, барокову браму, подібну до першої, а побіч виїмково гарна огорожа з рококовими вазами. Переходячи цю браму, по правій стороні стоїть митрополича палата, а по лівій маємо вхід до святоюрського храму. Паристі сходи з рококовою ажурною балюстрадою оздоблено вазами і путами — це вхід до катедри. На фасаді обабіч головного входу бачимо статуї Митрополитів Атанасія і Лева Шептицького. Над самим входом балькон, високе вікно, а над ним статуя св. Юра на коні.

Сама катедра збудована у формі рівнораменного хреста, з чотирма каплицями між раменами хреста і мініятюрними банями під покрівлею, а в центрі, над перехрестям плянованого хреста здіймається чудова квадратна копула, прикрашена балюстрадами і вазами.

Закінчення буде.

І. Даріян співає в концерті

Ми тішимося, коли на нашому музично-вокальному обрії появиться талант, який має всі шанси заблистіти. Ми радіємо такими співаками, належно оцінюємо їх потенціял та цілком правильно гордимося ними.

До цієї категорії оперних співаків можна сміло зачислити героїчного баритона Ігоря Даріяна. І. Даріян ще змалку залюбки співав, потім школив свій голос в Ню Йорку і закінчив свої музичні студії в славній школі Ля Скаля в Міляно, Італія. З успіхом виступав на інтернаціональних сценах Европи, в Італії, Франції, Голляндії, Німеччині і Східній Европі, виступав в складних оперних ролях в операх: „Тоска", „Травіята", „Аїда", „Ріґолетто", „Кармен", „Лючія де Лямермур" і інших. У фахових музичних журналах появлялися дуже позитивні рецензії.

У Даріяна дуже гарний тремб голосу, широкий діяпазон, легка емісія, правильна техніка та інтеліґентна і тонка інтерпретація. В нього є добра дикція і високі чи низькі тони приємні та втримані на цьому самому голосовому реєстрі. Ігор володіє свобідно кількома світовими мовами: італійською, німецькою, французькою, російською, англійською і, очевидно, українською. Перед кількома роками він переїхав до ЗСА і виступав з великим успіхом на різних концертах, речиталях, в радіо і телевізії.

І. Даріян виступить з концертовою оркестрою Ґарден Стейт в Парк театрі, 560 32-га вул., в Юніон Сиґі, Н. Дж., в неділю, 11-го лютого, в год. 3-ій по полудні. Крім нього в концерті візьмуть участь оперові співаки Лінда Гаймолл-Деканя і Евґеніо Фернанді.

Д-р Володимир Боднар

СПИСОК ч. 1. ФОНДУ РУХУ

Список жертводавців, які зложили датки на ФОНД РУХУ на конто ч. 5786 у Самопомочі в Нюарку від 22-го вересня до 30-го листопада 1989 року.

$1,000 — Dr./M Taras Hunczak, 100 — J. Tkacz, 20 — Ruku, 50 — Vasyl Holovinsky, 100 — Dmytro Kosovych, 20 — I. Tershakovec, 25 — Joseph Oryshkevich, 25 — Lubomyr Lampika, 100 — M/M Myron Babiuk, 20 — M/M Bohdan Kondra, 25 — M/M Zenon Salewycz, 25 — Nichilas Barabolak, 50 — M/M Kornel Dziuba, 25 — M/M Ostap Olesnyckyj, 50 — M/M W.O. Wytwycky, 100 — M/M Petro Dzydzora, 25 — M/M O. Mizuk, 50 — M/M Bohdan Artymyshyn, 1,000 — Dr./M Lubomyr Kuzmak, 100 — M/M Ihor Lukiw, 50 — Maria Proskurenko, 100 — M/M George N. Chuchra, 1,000 — Ukr. Amer. Bar. Assoc. 200 — M/M A. Bilewicz, 25 — M/M J. Zaremba, 5,500 — Dr./M Lubomyr Jawny, 25 — M/M Jarosl. Kaczaj, 300 — Sophia Andrushkiw, 50 — Mr. Zenon Pytlar, 100 — M/M Steven Schrenko, 50 — M/M Eugene Lewycky, 100 — Mr. Wasyl Woronka, 25 — M/M E. Fylypowycz, 100 — M/M Roman Kuc, 100 — Lubomyr Koltuniuk, 100 — Boyd Kowal, 100 — M/M Ulana Hlynsky, 100 — Anna Korenec, 300 — Ms. Ada Kulyk, 50 — Mr. George Lewycky, 25 — Ms. Lydia C. Tarnavsky, 100 — Mr. W. Klos, 20 — M/M Joseph Hoobchak, 50 — M/M Roman Kopychuk, 1,000 — Ivan Holowinsky, 1,000 — Orest Mostovy, 1,000 — Orest Hladky, 2,100 — Dr./M Jaros. Myndiuk, 200 — M/M George Luckyj, 100 — M/M P. Semeniuk, 100 — M/M Chrys. Ferencevycz, 10,000 — M. I. Kots Charities, 1,000 — M/M G.O. Steranka, 10 — Mr. Milica Bocheff, 50 — M/M M. Sawicki, 50 — Hlikeria Slabicky, 200 — Maria Fischer-Slysh, 75 — I.O. Shashkewych, 100 — S.I. Pylyshenko, 25 — M/M Z. Sawyckyj, 300 — M/M Iwan Prystajko, 300 — Mr. Boris Danik, 500 — M/M B. Shepelavey, 200 — Lewko Maystrenko, 250 — M/M N. Nenadkevich, 500 — M/M C. Ferencevych, 1,000 — M/M O. Rohowsky, 1,000 — Mr. Zenon Kramarchuk, 1,000 — M/M J. Tomorug, 1,000 — M/M J. Pastushenko, 1,000 — M/M Andrew Show, 1,000 — M/M Lidia Bilous, 1,000 — Mr. Andrew Pashuk, 1,000 — Lydia C. Ficalowych, 1,000 — Andrew Zakrewsky, 100 — Lydia C. Ficalowych, 1,000 — Andrew Zakresky, 100 — M/M Roman Boychuk, 100 — Andrew Andreyuk, 500 — Peter Shyprykevich, 300 — M/M George Woloshyn, 500 — M/M Roman Hayetskyj, 1,000 — Wolodymyr Jaworiwsky, 300 — Dep. 60 — Roman Smolinec, 25 — M/M T. Regenbogen, 100 — Krawczuk, 100 — Sawchak, 100 — Daneluk, 100 — Wytwycky, 100 — Bardyn, 200 — Domaratsky, 200 — Tryjak, 300 — D/V Senezhak, 100 — Labenska, 100 — Fr. B. Lulie, 200 — W. Wasiczko, 100 — Zarycky, 100 — Bilous, 10 — Zabihach, 1 — Button Sold, 100 — M/M W. Petryshyn Md., 100 — J/K Skubiak, 100 — M/M L. Onyshkevych, 200 — George Kolodiy, 200 — M/M N. Baranetsky, 300 — Taras Dobusz, 100 — M/M V. Rud, 100 — M/M V. Rud, 100 — Dr./M B. Chudio, 200 — Orest Fedash, 100 — Chrystyna Lapychak, 200 — M/M O. Myskiw, 200 — M/M A. Burachinsky, 100 — Anna Procyk, 200 — M/M A. Baranetsky, 100 — George Vytanovych, 100 — Irene Stecura, 100 — M/M J. Tomorug, 100 — Oksana Kurowyckyj, 100 — Igor Hutnik, 100 — Ihor Rakowsky, 100 — Oksana Demchyshyn, 200 — Dr./M S. Semchyshyn, 100 — Michael Pylypczuk, 500 — M/M R. Petrauskas, 1,000 — Dr./M B/V Nowakiwsky, in memory of Father Wasyl Klokiw, 200 — M/M B. Vitvitsky, 200 — M/M M. Smorodsky, 200 — M/M R. Kryzaniwsky, 100 — Martha Kolomayets, 100 — Larissa Matienco, 100 — Bohdan Kotys, 200 — M/M B. Klufas, 200 — M/M G. Smyk, 100 — Dr./M Kysilewskyj, 200 — M/M G. Posewa, 200 — Dr./M Z. Matkiwsky, 200 — Dr./M T. Shegedyn, 200 — M/M O. Helbig, 100 — Dr. Stephan Woroch, 100 — M/M P. Bauer, 100 — M/M M. Buryk, 100 — M/M L. Bonacorsa, 100 — George Lasziewicz, 200 — Dr. Bohdar Woroch, 100 — Zenon Kramarchuk, 250 — Stephan Welhasch, 150 — Dr. Christine Durbak, 100 — M/M J. Casanova, 100 — Dr./M R. Voronka, 200 — M/M R. Kupchinsky, 100 — Maria Shust, 200 — M/M A. Litosch, 100 — M/M B. Kachmar, 400 — M/M D. Kosovich, 50 — M.J. Welyhorskyj, 50 — M/M M/J Sydir, 50 — M/A Zobniw, 500 — Halyna Skorecka, 400 — A. Korenec/C. Pryjma, 1,000 — Olga Mussakowska, 1,000 — Irene Kramarchuk, 200 — Jaroslaw Rozankowsky, 1,000 — M/M Peter Buniak, 1,000 — M/M J/M Ukrainskyj, 50 — Mrs. Ern. Ukrainskyj, 100 — Christina Holubec, 200 — Michael Prystajko, 50 — Dr./M M. Durb. 100 — Roman Verchowynec, 125 — Pawlo/Olena Turula, 200 — Marta Sawycky, 100 — Roman/Nadia Tratch, 100 — Roman & I. Bodnaruk, 100 — Roman & Mera Hrabec, 10 — John/Mera Norka, 50 — Stepan & Ewhenia Kikta, 100 — C. Jeremy Rakowsky, 50 — Katherine Glawacky, 100 — Ihor/Ksenia Hapij, 100 — Danya A. Grunyk, 50 — Mr. Pinkowsky-Memory, 225 — Uk. Whippany Osadchuk, 500 — Theodor/A. Kosstiuk, 200 — Peter/E. Marchenko, 200 — S. Boychuk, 100 — Ihor Sirko, 25 — In Mem. Pinkowsky, 100 — Mykola/Ant. Bazyluk, 100 — Mike Mackin, 250 — Vera Levytska, 50 — Julia Wertyporoch, 70 — Natalia Klowan — 50 — Valentina Jakowenko, 250 — Br. Of Veter. 1 Ud. UNA, 3,000 — Sophia S. Wowk, 100 — Walter R. Iwaskiw, 100 — Mrs. O. Jaremenko, 500 — M/M M. Prokop, 200 — M/M P. Patriak, 50 — Robert Szubak, 100 — Mykola Jarko, 90 — Mary Lukanchuk, 100 — M/M Z. Salewycz, 50 — M/M I. Hayda, 50 — Wira R. Legedza, 50 — Nimylovyc/Kamenetsky, 50 — M/M W. Rudakewycz, 25 — Dr./M L. Kamenetsky, 400 — Geo. Temnycky, 50 — M/M George Huk, 50 — Tetiana O. Levine, 75 — Alexander Salewycz, 50 — M/M O. Nimylowycz, 100 — M/M R. Mykyta, 50 — M/M V. Hajdar, 100 — M/M N. Hnateyko, 50 — Zenon Legedza, 50 — M/M I. Mykyta, 500 — Edward Rokisky, 100 — Ivan Hirny, 200 — Andrew Pelensky.

(Продовження буде)

Адреса фонду:
Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
Acct. No. 5786, Self Reliance Credit Union,
734 Sandford Avenue, Newark, N.J. 07106

Різдво на Фльориді

Невеличка парафія української православної церкви Трьох Святителів, що нараховує 15 родин та 11 самітних осіб має своє приміщення при 633 Дев'ята Аве. Норт у С. Пітерсбурзі, Фльорида.

На цьогорічний Свят-Вечір прибуло 170 осіб. Різдвяне Повечеря відправив парох о. М. Питляк в українській католицькій церкві Богоявлення Господнього, до якої запросив православних вірних о. декан Я. Федик і також відступив велику церковну залю на Різдвяну Вечерю. Прафіяни обох церков і гості засіли до столів. Гарно прибрана заля, горіючі свічки та ялинка викликали різдвяний настрій, а кілька колосків золотої пшениці нагадували „дідуха". Голова церковного комітету Оля Фріц привітала присутніх і попросила о. Питляка провести молитву та поблагословити святвечірні страви. Отець парох у своєму слові англійською мовою (було багато англомовних гостей) підкреслив, що новонароджений Христос приніс нам на землю любов і мир, який є так конечний сучасній людині, і колядкою „Бог предвічний" започаткував Різдвяну вечерю. Сестриці справно подавали традиційні страви. Оля Лісс відчитала вірш Богдана Лепкого „Далекий світ, великий час".

Опісля о. Питляк привітав гостей з України, а несподіванкою для присутніх було, коли назвав відомого всім співака Дмитра Гнатюка, якого попросив проспівати колядку. Могутня „Нова радість стала" залунала в залі, в багатьох заблисли сльози на очах. Це була неначе відповідь на слова вірша Лепкого „чи і нині, як колись давно, співають Бог предвічний". Не було кінця оплескам, це була неначе злука з рідним краєм, і тут і там колядуємо, як один народ. Ще одна щедрівка „Добрий вечір", яку проспівав Гнатюк, і молитвою, яку провів о. декан Я. Федик, закінчено це родинне свято.

На закінчення Оля Лісс подякувала католицькій парафії за гостинність. Цьогорічний Свят-Вечір православної парафії залишиться надовго у пам'яті усіх присутніх. 11-го лютого ця маленька парафія буде святкувати храмове свято і п'яту річницю свого існування, на якому буде присутнім єпископ Антоній.

Н. Н.

СИМПОЗІЮМ

присвячений творчості

Ліни Костенко,

„ЛІНА КОСТЕНКО — МИСТЕЦЬ І МИСЛИТЕЛЬ"

— відбудеться —

в Мишиґенському університеті в Анн Арбор, Миш.

у суботу, 10-го лютого 1990 р. від 9-ої год. ранку в амфітеатрі будину Ракгем
на розі вулиць Вашінґтон і Флечер

ПРОГРАМА СИМПОЗІЮМУ

Перша сесія

9:00 — Михайло Найдан, Пенсильванійський стейтовий університет — „Анамнеза в творчості Ліни Костенко"

9:20 — Володимир Смирнів, МекМестер Універсистет — „Авторські коментарі у „Скитській одіссеї" Ліни Костенко"

9:40 — Віра Андрушків, Вейнський університет — „Другорядні постаті як герої в поезії Ліни Костенко"

10:00 — Дискусія

10:30 — Перерва

11:00 — Данило Гусар-Струк, Торонтонський університет — „Маруся Чурай - питання й проблеми"

11:20 — Мирослава Знаєнко, Ратґерський університет — „Символи й образи в „Марусі Чурай"

11:40 — Морріс Фрідберґ, Иллинойський університет — „Ліна Костенко очима неукраїнця"

12:00 — Дискусія

12:30 — Обідова перерва

Друга сесія

2:00 — Вячеслав Брюховецький, Інститут Літературознавства Академії Наук УССР — „Ліна Костенко в перекладах"

2:20 — Лариса Онишкевич, Принстонський дослідчий форум; „Сучасність" — „Віршована драма Ліни Костенко: специфіка жанру"

2:40 — Ярослав Розумний, Манітобський університет — „Два драматичні твори Ліни Костенко"

3:00 — Дискусія

3:30 — Перерва

4:00 — Богдан Рубчак, Иллинойський університет — „Нова лірика Ліни Костенко"

4:30 — Іван Фізер, Ратґерський університет — „Поетика опреділення у Ліни Костенко"

5:00 — Дискусія

По закінченні симпозіюму буде **СПІЛЬНА ВЕЧЕРЯ**
в приміщенні Мишиґенської ліґи,
ріг вулиць Флечер і Університетська

Замовлення на вечерю разом чеком на 25 дол. присилати на адресу: Dr. Jo Peters, CREES, University of Michigan, 220 Lane Hall, Ann Arbor, Mich. 48109-1290; tel.: (313) 764-5355 (Slavic Dept.)

Увечері того самого дня, 10-го лютого 1990 р., о 8-ій год. в амфітеатрі будинку Ракгем (4-ий поверх)

— відбудеться —

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР

Ліна Костенко читатиме свої твори

Після вечора присутні запрошені на каву й перекуску, які приготує *50-ий Відділ СУА в Анн Арборі.*

Симпозіюм і виступ Л. Костенко влаштовує Відділ слов'янських мов і літератур та Центр російських та Східньо-европейських досліджень Мишиґенського університету при підтримці Фундації Антоновичів.

В Чернігові...

(Закінчення зі стор. 1)

людей вийшов другий секретар обкому Мисник і обіцяв все перевірити. Похід натовпу до будинку, в якому живе перший секретар обкому, результатів не дав, поскільки будинок оточила міліція. Після цього Мисник пообіцяв присутнім, що зустріч з „першим" відбудеться 7-го січня, а також дозволив провести наступного дня мітинг громадськости.

Мітинг цей 7-го січня відбувся на площі перед обкомом і зібрав до 30,000 учасників. Не зважаючи на спроби апаратчиків вплинути на ситуацію, ініціятива під час мітингу перейшла до представників незалежних громадських об'єднань, зокрема НРУП і УГС, а також до простих громадян, що підтримали неформалів. Виступ першого секретаря обкому Палажченка було перервано дружнім скандуванням тисяч людей. Над містом лунало українське: „Геть Палажченка!", „Геть КПСС!". Над головами учасників мітингу замайоріли українські національні блакитно-жовті прапори. Присутні вимагали резиґнації бюра обкому на чолі з „першим", покарання винних у побитті людей палицями. Лунали заклики скасувати статтю ч. 6 конституції, видавати в місті незалежну газету, позбавити посади головного редактора партійної газети „Деснянська Правда" Івана Музиченка. Ряд ораторів підкреслили, що в інтересах народу необхідно домагатись створення незалежної української держави, поскільки нинішнє керівництво — це ставленники центру, тобто Москви. „Нам треба бути господарями на своїй землі", — зазначив один із громадян. Присутні схвально віднеслись до пропозиції утворити в місті страйковий комітет.

Через деякий час після мітингу у місцевому радіо виступили перший секретар обкому Палажченко та голова облвиконкому Гришко, які заперечили факт наявности в багажнику „Волги" продуктів і обіцяли поліпшити постачання жителів міста продуктами харчування. Водночас вони звинуватили неформалів у розпалюванні пристрастей, а Палажченко під кінець своєї промови заявив: „Ваш біль — це наш біль!", чим остаточно обурив мешканців міста.

8-го січня в місцевих крамницях з самого ранку вистроїлись великі черги — давали м'ясо без кісток, індійський чай, кольорові телевізори, взуття фірми „Салямандра" тощо. Цього ж дня в місті відбулися зустрічі завідуючого ідеологічним відділом ЦК КПУ Леоніда Кравчука з партійногосподарчим активом, а також серія інших зустрічей, зокрема з колективом радіоприладного заводу і навіть з представниками незалежних громадських об'єднань — НРУП, УГС, ТУН тощо. При чому неформалів пообіцяли не переслідувати та ще й надати їм постійне місце для мітингів. Було також вирішено дозволити населенню провести мітинг 10-го січня на місцевому стадіоні. У призначений день атмосфера в місті була напружена, появились чутки про прибуття додаткових загонів міліції і можливість повторення тбіліської трагедії. Не дивлячись на це, цього дня в Чернігові відбулись відразу два мітинги — на стадоні і на площі перед обкомом. Слід підкреслити, що на стадіоні мешканці міста рушили організованими колонами, на чолі яких йшли представники НРУП, УГС та інших неформальних об'єднань. Багато громадян несли жовто-блакитні прапори та гасла: „КҐБ та КПСС — брати-близнюки!", „Краще несанкціоновані мітинги, ніж санкціоноване зубожіння народу!" та інші. Лунали вигуки: „Геть партійну диктатуру!", „Геть обов'язковий військовий обов'язок!", „Імперія відпусти народи!" тощо. В мітингах взяло участь понад 30,000 осіб.

Мітинг на стадіоні вели представник НРУП Іван Панченко і голова міськвиконкому Литвинов. В своєму виступі, який складався з обіцянок, перший секретар Палажченко запевнив присутніх, що у розпорядження громади перейде Центральний лікувальний комплекс для номенклятури, що в місті відкриється „Гайдпарк", що одну з вулиць буде названо іменем академіка Сахарова, що на базарах надалі пануватиме порядок і так далі. Палажченко заявив, що винуватця всіх подій Заїку звільнено з роботи і виключено з лав КПСС, а редактора „Деснянської Правди" відправлено на пенсію. Члени НРУП, УГС та інших незалежних об'єднань, які виступали на мітингу, піддали нищівній критиці партійне керівництво; усі речі були названі своїми іменами. В резолюції мітингу містяться вимоги відставки Палажченка і всього бюра обкому, скасування статті ч. 6 костиуції і створення комітетів ліквідації спецпривілеїв номенклятури. За станом на 11-те січня ситуація в місті була під контролею громадськости.

Стало відомо, що бюро Чернігівського обкому партії заборонило співробітникам міського радіокомітету передавати по місцевому радіо репортажі з мітингів громадськости, які відбулись 7-го та 10-го січня.

Очевидці...

(Закінчення зі стор. 1)

ці котрі пообіцяли забезпечити потрібну кількість будинків, то совєтський уряд заборонив заплатити за ці будинки залишками нафти. Таким чином бездомні втікачі перетворилися в натовп, готовий на все. Чиясь рука вміло спрямовувала цей натовп і підбурювала антагонізм між обома народами. Керівники Народного фронту як Вірменії, так і Азербайджану уже не могли вплинути на маси, хоч докладали для втихомирення багато зусиль.

„Криваві події почалися ніби стихійно, але я певен, що були люди, котрі точно знали їх початок 12-го січня.

Я жив у Загульбі, це за сорок кілометрів від центру міста. До нас, ніби з фронту, надходили повідомлення в якому районі скільки помешкань пограбовано і скільки людей убито. Багатьох вірмен ховали азербайджанці, але число вбитих зростало. Події були такі жахливі, що всі думали: ось-ось оголосять поліційні години і внутрішні війська наведуть порядок. Та уряд не поспішав. На очах у працівників міліції та вояків внутрішніх військ людей убивали, викидали з вікон... Уряд мовчав".

За словами Каспарова міліція і війська не втручалися зумисне, щоб дати змогу розгорітися різні. А сп'янілі від безкарности мародери і справді розійшлися. Каспарову пощастило вивезти свою родину літаком, а через три години летовище було закрито. Уже в Москві він довідався, що війська нарешті вступили в Баку, але це, на його думку, сталося вже тоді, коли там майже не лишилося вірмен: одних повбивали, інші переховуються. „Кого ж прийшли захищати війська? — запитує він. — Чому вони спізнюються там, де справді треба когось захищати, але завжди приходять вчасно, коли йдеться про війну з мирними демонстрантами?"

З Азербайджану зателефонували три вояки-естонці, які служили у спортовому батальйоні в Баку, а після розпуску батальйону не встигли виїхати і переховуються в помешканнях місцевих офіцерів. Естонці повідомляють, що армійські підрозділи, стріляючи холостими, інсценують перестрілку між Народним фронтом Азербайджану і армією з метою створити в місті напружену психологічну обстановку.

130 курсантів вищої школи міліції з Естонії за наказом з Москви були примусово відправлені до Азербайджану. Міністерство внутрішніх справ Естонії протестувало проти відправки їх у Закавказзя, однак курсантів взяли під охорону і вивезли. Серед них 30 естонців і всі вони відмовилися воювати проти народу. Про це вони повідомили телефонічно талінський центр руху „Женева-49". Дальша доля цих курсантів невідома.

Колишній перший секретар ЦК компартії Азербайджану Гейдар Алієв, який перебуває в постійному представництві Азербайджану в Москві, заявив, що конфлікт можна буде ліквідувати лише тоді, коли від влади буде усунено комуністів. На його думку, тільки Народний фронт Азербайджану є реальною силою в республіці. Гарі Каспаров також сказав, що коли б замість теперішнього голови уряду Везірова в Азербайджані став один з лідерів Народного фронту, то цього кровопролиття ніколи б не сталося.

СПІВАЄ Д. ГНАТЮК

Нюарк, Н. Дж. — Товариство Українсько-Американських Професіоналістів і Підприємців в Ню Джерзі влаштовує вечір української пісні Дмитра Гнатюка у співучасті ансамблю „Рідні наспіви" з Києва. Концерт відбудеться в п'ятницю, 9-го лютого, о год. 7:30 вечора в руханковій залі школи св. Івана Хрестителя при Сендфорд аве. Дохід призначений на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. Вступ — 10 дол. від особи, студенти — 5 дол.

У ПОНЕДІЛОК, 5-ГО ЛЮТОГО, тимчасовий уряд Румунії злеґалізував творення вільних підприємств у багато більше поширеному розумінні, як воно існувало впродовж останніх 45 років. Закон підписаний президентом Іоном Ілієску має на меті добробут споживача-покупця та можливість заробітку робітника, що буде намагатися догодити та забезпечити товаром покупця. Це покищо одне з найбільш конкретних економічних потягнень від часу грудневої революції, яка повалила диктатуру президента Ніколае Чаушеску. Румунія буде дозволяти на прибутки підприємствам, які затруднюватимуть до 20 працівників, як також родинам чи окремим особам започатковувати свої власні підприємства чи комерційні спілкування. Цей закон входить в життя негайно, бо ціллю його є поліпшити життєвий стандарт 23-ох мільйонів румунів.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
мого Найдорожчого МУЖА

бл. п.

ВАСИЛЯ ПАПІЖА

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в суботу, 24-го лютого 1990 р., о год. 10-ій рано, в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя, при вул. Кліпперт, ч. 3877, Дітройт, Миш. 48210

Після поминальних відправ відбудуться **ПОМИНКИ в ЦЕРКОВНІЙ ЗАЛІ**

В середу, 28-го лютого 1990 р., о год. 8-ій рано

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в українській католицькій церкві св. Йосафата при вул. св. Йосафата, ч. 26401, Воррен, Миш. 48091

Ласкаво прошу Родину й Знайомих згадати Покійного у своїх молитвах.

З глибини душі ще раз дякую Усім, що відпровадили мого Дорогого Мужа в останню дорогу.

Нехай Всевишній винагородить сторицею.

Дружина ОЛЕНА

Ділимося з українською громадою сумною вісткою, що 23-го січня 1990 року померла у Відні по довгій, тяжкій недузі на 92-му році життя

бл. п.

Ольга Сас-Залозецька
з дому Базилевич

вдова по покійному професорові університету д-рові Володимирові Сас-Залозецькому.

Покійна походила зі старої священичої родини в Західній Україні. Її батько о. Базилевич помер як ісповідник за віру на засланні за далеким Уралем. Покійна працювала жертвенно на суспільному полі у Львові та на еміґрації у Відні. Вона щедро фінансово підтримувала українські допомогові організації і нашу церкву. У своїх оповіданнях вона часто згадувала її зустрічі зі Слугою Божим Митрополитом Андреєм та Блаженнішим Патріярхом Йосифом. Покійну похоронено на кладовищі Ст. Леонгард у Ґрацу побіч її мужа проф. д-ра Сас-Залозецького.

Приятелі Покійної і Братство св. ВМ Варвари склали замість квітів на могилу свої пожертви на фонд для закупу Біблій для України.

Вічна пам'ять незабутній діячці і українській патріотці.

Братство св. ВМ Варвари у Відні

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок, 6-го лютого 1990 р. на 49-му році життя упокоїлася в Бозі наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА, ДОНЬКА І СЕСТРА

бл. п.

Тетяна з Чапельських Хархаліс

ПАНАХИДА в п'ятницю, 9-го лютого 1990 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Lilly & Zeiler, Eastern Ave. & Wolfe St., Baltimore, Md.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА в суботу, 10-го лютого 1990 р. о год. 10-ій рано в українській католицькій церкві св. Михаїла, 2401 Eastern Ave., **а відтак ПОХОРОН на цвинтарі св. Михаїла в** Baltimore, Md. **Просять про молитви за спокій Душі Покійної —**

горем прибиті:
муж — ТАРАС
сини —
АНДРІЙ з дружиною ТАНЕЮ
ПЕТРО
батько — БОГДАН ЧАПЕЛЬСЬКИЙ
брат — ЮРІЙ ЧАПЕЛЬСЬКИЙ з дружиною ЮСТИНОЮ і доньками БОГДАННОЮ і ХРИСТЕЮ
та близька і дальша Родина в Україні, Америці, Канаді, Німеччині і Чехо-Словаччині

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Повідомляємо, що **РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧЛЕНІВ Кредитової Кооперативи св. АНДРІЯ в САВТ БАВНД БРУКУ** відбудуться **в неділю, 4-го березня ц. р. о годині 1-ій по полудні в залі при Церкві-Пам'ятника св. Андрія.**

Дирекція Кредитівки

Нові...

(Закінчення зі стор. 2)

ших союзних республіках. Перш за все етнічні росіяни, які становлять половину населення Совєтського Союзу, починають хвилюватися у зв'язку з домаганнями автохтонних народів, на яких територіях вони живуть, як етнічна меншість. Однак в европейському мисленні Сходу і Заходу, як теж і в-американському, поява совєтських танків і гармат в боротьбі з народами балтійських чи інших республік буде лише викликування духів недавніх кривавих сцен у Румунії.

У такій ситуації Ґорбачов буде змушений закрити свою власну пресу, обмежети працю кореспондентів із сателітних країн, які подають інформації так, як їхні колеґи із Заходу. Він буде змушений замкнути уста депутатам Верховної Ради, які звинувачували диктатора Румунії, а тепер можуть звинувачувати його. Він затруїть таким поступком взаємовідносини із країнами Східньої Европи, які його вихвалюють і йому довіряють.

Найбільшою шкодою із всіх для політичних напрямних у плянах Ґорбачова є це, що він буде змушений обмежити цілі своєї політики і відмовитись від втручання у внутрішні справи інших країн. Не зважаючи на це, що ця доктрина була подумана, для застосування її в міжнародних відносинах, то головною її ціллю було переконати Захід, а зокрема ЗСА, що Совєтських Союз бажає стати членом Европейської спільноти. Однак, треба ствердити, що ці останні потягнення Ґорбачова на відтинку внутрішньої політики, не вказують на це, щоб Совєтський Союз міг стати цим членом европейської спільноти, і користуватись цими здобутками, які Европа має на всіх відтинках культурного, господарсько го і суспільно-політичного життя.

80-ліття, гідне уваги

Хто із читачів „Свободи" не знає Андрія Бука з його статтей на економічні або кооперативні теми у „Нашому Світі" чи у „Патріярхаті" або у „Святій Софії" на релігійно-патріотичні теми. Наш ювілят і щедрий жертводавець, і завзятий патріярхальник. Його статті друкуються і в інших журналах та газетах.

Найкраще знає нашого ювілята сеньйор американського бджільництва Мирон Сурмач, бо ювілят теж відомий пасічник.

Ювілята знає і гуцульська громада у Гантері. Своїм співом у церкві у неділі і свята він звеличує Бога.

Ужовтні минулого року йому сповнилося 80 років. А. Бук людина скромної вдачі, але дуже обов'язкова, енергійна, знана з довголітньої праці на кооперативному, громадському, харитативному, релігійно-мирянському полі, з особливим організаційним хистом.

Наш ювілят Андрій Бук народився 10-го жовтня 1909 року в Медиці, повіт Перемишль. По закінченні народної школи і гімназії в Перемишлі, закінчив високу школу молочарства в Варшаві. Працював інженером-техніком і керівником у Перемишлі в Маслосоюзі, в районових молочарнях перемиського Маслосоюзу, де модернізував устаткування. Вже тут виявив свій організаційний хист і талан та здібності.

Окупація Західньої України Червоною Армією ліквідувала в 1939 році Маслосоюз. А. Бук працював тимчасово начальником фінансів залізниці в Перемишлі, а згодом студіював ветеринарію у Львові. У 1941 році, за німецької окупації, повертається до праці в Маслосоюзі в Перемишлі. Воєнна хуртовина 1944 року загнала його з дружиною-учителькою та з трьома малими дітьми через Криницю, Словаччину й Австрію до Баварії в Німеччині. Опинився в переселенчих таборах Карльсфельду і Міттенвальду, де закінчив організаційний курс ІРО. Працював головою комісії дев'ятьох таборів з 10,000 біженців, став керівником відділу праці чотирьох таборів округи Міттенвальду з 6,000 біженців.

У 1949 році прибув з родиною до ЗСА і замешкав у Джерзі Ситі. Не знайшовши праці в молочарстві, працював у столярні, а вечорами у Делагенті Інституті в Ню Йорку, де здобув звання „чекера-дизайнера" і перейшов на фахову працю в інженерській фірмі. Поза працею на хліб насущний брав участь в громадсько-харитативній і кооперативній праці. З прибулими емігрантами заложив відділ Самопомочі, який очолював з перервами довгі роки, а який початково примістився в залі церкви свв. Петра і Павла, відтак у власній домівці. Нова домівка стала притулком нових еміґрантів, де вудбувалися сходини, реферати, відзначення національних та релігійних свят, курси англійської мови, креслярів, примістилися дитячий садок, школа українознавства. Члени Самопомочі спровадили 110 родин. Домівка стала переселенчим пунктом для нових еміґрантів. Тут знайшли безплатно приміщення Пласт, СУМ, ООЧСУ. Перепроваджено збірку одягу, харчів і грошей. За 6 років зібрано около 6,000 фунтів одягу та понад 4,000 долярів, які вислано для потребуючих в Німеччині. Наш ювілят редагував бюлетень, організував і провадив аматорський гурток, який виставив „Невольник", „Дай серцю волю" й інші. Здобував фонди у Самопомочі (понад 250 дол. допомоги і 200 дол. позички) новим прибулим. Приєднав 30 нових членів до 25-го Відділу УНС.

У 1954 році з чорирма членами Самопомочі підписав договір і заклав федеральну кредитову кооперативу Самопоміч, а відтак чотири інші в Трентоні, Елизабеті, Пассейку і Нюарку. Як признання за працю, Ліга кредитових кооператив в Ню Джерзі окремим листом висловила подяку головній управі ОУА Самопоміч в Ню Йорку, підкресливши особливу заслугу і признання скарбникові Кредитівки в Джерзі Ситі А. Букові, якого назвала головною пружиною того руху. „Щиро заявляємо, що це велика приємність працювати з вашими людьми. Вони мають творчого духа, потрібне знання і охоту до праці. Бажаємо Вам дальших успіхів", закінчує Ліга кредитових кооператив свого листа.

Андрій Бук.

У 1955 році А. Бук переселюється з родиною до Пассейку, де вечорами по цілоденній праці в Ню Йорку доїздить і помагає Кредитівці в Джерзі Ситі. Тоді активізується в громадській і харитативній праці Відділу Самопоміч в Пассейку.

Коли у1963році приїхав до Риму з 18-літнього заслання на Сибірі наш Патріярх Йосиф, А. Бук активізується в патріярхальному русі. Кілька разів очолював Відділ Патріярхального Товариства, скликав мирян, збирав пожертви на церкву в потребі, Патріярший фонд, зібрав понад 20,000 дол., які вислав до Риму на руки св. п. патріярха Йосифа, а коли було створено Товариство за патріярший устрій УКЦеркви, як фінансовий референт зібрав понад 18,000 дол., які вислав теж до Риму.

В 1961 році компанія, в якій працював ювілят, перенеслася до іншого стейту, тому змушений був залишити працю в Кредитівці в Ню Джерзі, але далі був активний у Патріярхальному русі, а у вільний час дописував до „Свободи", „Америки", „Вільного Слова", „Нашого Світу" і „Лемківських Вістей".

В 1973 році пішов на емеритуру, купив хату в Гантері і переселився туди з дружиною. Заклав пасіку, очолив тут делегатуру Патріярхального Товариства і далі жертвенно працює на патріярхальному, церковному і громадському полі, зокрема у Товаристві св. Софія. Організує збірковий комітет і в гантерській громаді емеритів і літників під час вакацій забирає щороку приблизно 2,500 дол. на Товариство св. Софія і Патріярший фонд. За 12 років зібрано понад 20,000 дол., а у формі особливих дарів любови для патріярха з нагоди уродин вислав кілька тисяч долярів.

Наш ювілят з дружиною щедро жертвують на наші національні, церковні, наукові, культурні і харитативні цілі. Є членами наукових, культурних і харитативних товариств та фундаторами Української Енциклопедії, Українського Гарварду, Тисячоліття Християнства, Святої Софії — Патріяршого Фонду та Фундації для виховання священиків у Стемфорді.

Крім своїх всесторонніх зайнять з дружиною пані Катрусею виховали дітей — дві дочки і сина, допомогли їм здобути високу освіту.

Діти вже одружені в українському середовищі і працюють на високих становищах. Ювілят теж активний в американському житті. Як довголітній член республіканської партії своїми писаннями інформує Білий Дім, конгресменів, сенаторів про наші річниці голоду на Україні, Чорнобильської трагедії, про наше Тисячоліття Християнства, про тиждень поневолених народів та виступає з петиціями в обороні наших церков в катакомбах, проти нищення української мови, культури, висилкою у Сибір найкращих діячів.

У 1984 році нашого ювілята і його дружину з нагоди золотого ювілею супружого життя привітав президент Реґен, а з 80-літтям президент Дж. Буш. Треба подивляти людину старшого віку, ще повну енергії і праці та побажати нашому ювілятові міцного здоров'я та сил і витривалости у дальшій праці для добра нашої церкви і народу.

С. С.

Дім...

(Закінчення зі стор. 2)

бути використана на бюро, гостинну кімнату, або кватиру для родичів власників дому. Горішній поверх призначений повністю для дітей, з малими спальнями, студійною кімнатою та спільною купальнею.

Головний вхід додому, розташований в його задній частині, з еліптичною огорожею та великою брамою. З тією огорожею межуватимуть дві доріжки, одна, для пішоходів, друга для велосипедистів, якими можна буде дійти чи доїхати до найближчого „молу" або автобусної чи залізничої станцій. Слід при тому згадати, що технічне устаткування дому віддзеркалюватиме найновіший поступ технології, яка дозволить на автоматичну відстаневу контролю усіх кухонних уладжень, огрівання, охолоджування та електронічної системи забезпечення дому.

КОЛИ В ТЕЛЕВІЗІЙНІЙ програмі Сі-Бі-Ес „Обличчям до країни" кореспонденти запитали секретаря оборони Ричарда Чейні відносно ще більшого зменшення військового бюджету, він сказав: „Ми маємо справу з совєтською військовою машиною, а не з добрими намірами совєтів". Секретарю оборони прийдеться відстоювати свою позицію при обговоренні бюджету Пентагону в Сенаті цього тижня. Хоча у федеральному бюджеті на 1991 фіскальний рік передбачено зменшення військового бюджету, демократи в Конгресі вимагають ще більшого зниження видатків на військові потреби.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ВОЛОДИМИРА КУХТА, член УНС Відд. 102-го ім. свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, померла 2-го січня 1990 року на 76-му році життя. Нар. 28-го квітня 1913 року в Судовій Вишні, Україна. Членом УНС стала 1955 року. Залишила у смутку брата Михайла Світлика і сестер та родину в Европі. Похорон відбувся 4-го січня 1990 року на цвинтарі св. Андрія в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Бобечко, секр.

СТЕФАНІЯ ТАРУТІС, член УНС Відд. 142-го ім. св. Михаїла в Елизабет, Н.Дж. померла 20-го листопада 1989 року на 70-му році життя. Нар. 27-го листопада 1919 року в Елизабет, Н.Дж. Членом УНС стала 1937 року. Залишила у смутку Зиґмунда Ґ. Тарутіс і Арлін Ділені. Похорон відбувся 2-го грудня 1989 року на цвинтарі Роздейл в Линден, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

АННА ЗАХАРІЯ (Терлецька), член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 10-го січня 1990 року на 95-му році життя. Нар. 1895 року в Україні. Членом УНС стала 1929 року. Залишила у смутку дві доньки Стеллу Юркус і Жанет Скірко, сина Вілліяма Терлецького, 9 внуків, 17 правнуків і 5 пра-правнуків. Похорон відбувся 13-го січня на цвинтарі св. Гробу в Саатфілд, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 10-го ЛЮТОГО 1990 р.

Амстердам, Н. Й. Звичайні місячні збори Т-ва ім. І. Франка 266-го Відд. о год. 7-ій веч. в домі УАГКлюбу при 3-5 Теллер вул. в Амстердамі. На порядку: звіти з діяльности за 1989 р., дискусія над звітами, внески і запити, вибір делеґатів на 32-гі Конвенцію УНС. Проситься всіх членів прибути. За Управу: В. Варшола, секр.

СУБОТА, 10-го ЛЮТОГО 1990 р.

Вінніпеґ, Ман., Канада. Річні збори 445-го Відд. Т-ва ім. Т. Шевченка, о год. 2:00 по пол. у приміщенні при 115 Мек Ґреґор Стріт у Вінніпеґу, Ман. На порядку звіти за минулий рік, вибір урядовців на 1990 р. та вибір делеґатів на 32-гу Конвенцію УНС. — Управа Відділу.

НЕДІЛЯ, 11-го ЛЮТОГО 1990 р.

FREEHOLD, N.J. Річні збори 269-го Відд. о год. 4-ій по пол. при 180 Sheffield Dr. — Управа.

НЕДІЛЯ, 11-го ЛЮТОГО 1990 р.

Джансон Ситі, Н. Й. Річні загальні збори 21-го Відд. Т-ва Запорозька Січ, о год. 2-ій по пол. в приміщенні Укр. Меморіяльному Осередку в Джансон Ситі, Н. Й. Зараз по Річних зборах відбудуться Звичайні збори для вибору делеґата на 32-гу Конвенцію УНС. Проситься про численну участь. — За Управу: Г. Пригода, предс., І. Бараник, секр.

СЕРЕДА, 14-го ЛЮТОГО 1990 р.

Торонто, Онт., Канада. Річні збори 432-го Відд. Т-ва ім. Т. Шевченка, о год. 7-ій веч. в приміщенні УНО при 2397 Блюр Стріт Вест, Торонто. На порядку нарад: звіти за 1989 р., вибір нової Управи на 1990 р. і вибір делеґатів та заступників на 32-гу Конвенцію УНС. — І. Шлапак, предс., Ярослава Зорич, секр.

ЧЕТВЕР, 15-го ЛЮТОГО 1990 р.

Джерзі Ситі, Н. Дж. Загальні збори 171-го Відд. о год. 6-ій веч. в залі УНДому, із звичайним порядком нарад та вибором делеґатів на 32-гу Конвенцію УНС. Проситься членів про численну участь. — М. Процик, предс., С. Раєн, секр.

СУБОТА, 17-го ЛЮТОГО 1990 р.

Гартфорд, Конн. Річні збори Б-ва св. Івана Хрестителя 277-го Відд., о год. 7-ій веч. в приміщенні УНДому, 961 Wethersfield Ave., Гартфорд, Конн. Звіти за минулий рік, вибір нової Управи та вибір делеґатів і заступників на 32-гу Конвенцію УНС. Проситься членів про численну участь. — В. Василенко, предс., О. Гладун, фін. секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ЛЮТОГО 1990 р.

Північний Бруклин, Н. Й. Місячні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького 158-ий Відд. о год. 12 полудня в домівці Народного Дому при 173 Північ 5-та вул. На порядку буде вибір делеґата та його заступника на 32-гу Конвенцію УНС. Проситься членів прибути. — Управа Товариства.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У дописі „Зустріч з науковцями з України" („Свобода", ч. 14 з 24-го січня ц.р.) у другій колонці в 21 і 27 рядках згори повинно бути „в кінці XVIII ст." (а не XVII, як подано). У третій колонці 13-ий рядок знизу слід читати „пост-шістдесятники".

● РОЗШУКИ ●

Корнель (Нелю) Креховецький пошукує **СТЕФАНА КРЕХОВЕЦЬКОГО І ФЕОДОРА (ДОРКА) ШИЯНА із села Гошова, Галичина.** Інформації прошу слати: Kornel Krechoweckyj, 14 Smith Dr., Hamden, CT. 06517

ВАСИЛЯ, БОРИСА і сестру МАРІЮ БОРЩ ФЕДОРІВНУ пошукує **брат.** Хто знає про них або вони самі, прошу писати на адресу: MARIA DUDA, 198 Albany Avenue, Johnson City, N.Y. 13790

ГРИГОРІЯ АНТОНОВИЧА ФЕДЧЕНКА, ур. 1908 р., що проживає біля Клівленду, Огайо, пошукує **ЙОГО СВОЯК В УКРАЇНІ** і прохає свого дядька звернутися в цій цілі на адресу: R. KUCHAR, 2402 Canal Blvd., Hays, Kansas 67601